

SIR BRYAN CARTLEDGE TRIANON-KÖTETÉBŐL

Most, hogy a millenniumi ünnepek 125. évfordulójához érkeztünk, a Lyukasóra lapjain több helyütt is visszaidéztük emlékezetes pillanatait. Az alábbiakban olvassuk el azt a citátumot Sir Bryan Cartledge Trianon-kötetéből, amelyben a királyi pár akkori látogatásáról ír. Aztán folytassuk I. (Szent) István királyunkról és a legnagyobb magyarról leírt gondolataival. (A szerkesztő)

és viseletről. A kíséretnek csaknem két órába tellett, amíg átjutott a Dunán a túlpartra. A 80 városi és megyei bandérium a huszáregyenruha számos változatát mutatta be, volt ott sok paraszti viselet, és voltak, akik szemes páncélinget viseltek, fokossal és ólmosbottal. A ruházatok bemutatták a színskála minden árnyalatát, az izmos parasztok ruhái visszafogottabb színeitől [...] a legvadabb skarlátvörös és kénsárgáig, azürkékig és vakító fehérig, az ibolyaszíntől, a bibortól az aranyig, a karmazsinvörös és rubinvörös. Sokan hanyag eleganciával leopárd- vagy párdücbört vetettek a vállukra.«

Ahogy a menet lassan levonult a Várból, és átkelt a Margit hídon, fanfár harsogott és ágyúk dörögtek, üdvözölték az uralkodót és hitvesét. A budapestiek és a királyság minden részéből a fővárosba érkezett magyarok, amikor nem az uralkodó osztály pompás felvonulását csodálták, jóllakhattak a Vérmezőn, egy tömeges pikniken, ahol ökrök forogtak a nyársakon, vagy a Városligetben felállított rengeteg pavilonnál. Az ünnepek alatt liter bor és pár virsli fogyott naponta. A magyar nemzet a millenniumot ünnepelte, annak az ezredik évfordulóját, hogy Kr. u. 896-ban a magyar törzsek szövetsége elfoglalta a Kárpát-medencét. A menetben, a súlyos díszmagyarban izzadó sok nemes úr között ott lovagolt Magyarország két későbbi miniszterelnöke is: *Károlyi Mihály* gróf, megyéjének a bandériumában, és *Bethlen István* gróf, budapesti joghallgató, a népes erdélyi csoportban. Mindkettőre vezető szerep várt a legszörnyűbb esemény sorban, amely valaha is lesújtott a magyarokra. Egyikük majd segíteni fogja az országot a talpra állásban...»

I. (Szent) István királyról

[...] „*Magyarország ezer éve*... Más, szerencsésebb nemzetek történelme diadalokkal és győzelmekkel van megtűzdelve, Magyarországé szerencsétlenségekkel és vereségekkel. A magyarok erőssége a túlélés és a talpra állás. Száz esztendővel az után, hogy a magyar törzsszövetség elfoglalta a termékeny Kárpát-medencét, és fél évszázaddal az után, hogy a magyarok kalandozó rabló hadjáratai, amelyek Brémától Bolognáig rettegéssel töltötték el Európát, I. (Szent) István király megvetette

A millenniumról

„Budapest, [1896.] június 8. Ünneplőbe öltözött a magyar főváros ezen a szép nyári napon. Ferenc József osztrák császár és magyar király ritka látogatásai egyikére érkezett királyságába és második fővárosába. Erzsébet királynét, a melankolikus szépséget, akiről köztudott volt, hogy jobban kedvelte a tágas magyar mezőket és a tüzes lovakat, mint a Hofburg hideg formalitását, és aki a császár- király oldalán ült, a magyarok tömegei különleges melegséggel

üdvözölték. Lovas, hagyományos öltözékben, a megyei bandériumok és a nemzet feudális milíciája képviselőjében kísérték az állami díszhintót a királyi palotából a koronázó Mátyás-templomba, majd a Dunán át a gótikus stílusban épült új Parlamentig. Még a londoni Times tudósítóját is, aki az alkalomra Bécsből leutazott Budapestre, lenyűgözte a látvány: »Reménytelen vállalkozás volna, hogy teljes képet kíséreljünk meg adni a szivárvány minden színében pompázó sok száz egyenruháról

J. N. Geiger: István király megkoronázása

egy európai keresztény királyság alapjait. Bár rendkívüli katonai tehetséget árult el, amikor legyőzte azokat, akik szembeszálltak hatalmával, I. István mindenekfelett a béke és a rend embere volt. Nyugat felé irányította országát, amikor a római, és nem a bizánci ortodox kereszténységet választotta. Olyan közigazgatási szervezetet adott az országnak, amelynek központi eleme, a megye, mind a mai napig működik. Politikai eredményei teljes mértékben indokolják azt a tiszteletet, amellyel a magyarok ezer év múltán is adóznak emlékének. A Szent Korona, amelyet II. Szilveszter pápa küldött Istvánnak az év karácsonyán lezajlott koronázására, a magyar államiság legfőbb jelképévé vált, és az is maradt.”

Balogh Katalin, az Officina Nova kiadóvezetője a Hír TV filmjében

Balogh Katalin
kiadóvezető, Officina Nova

Than Mór: Széchenyi és Deák kora, a Magyar Nemzeti Múzeum lépcsőházát díszíti

Széchenyi István a Vaskapunál, Schöff József, Schöff Ágoston festményéről, 1836 (A festményen Széchenyi lapja, a Jelenkor egy száma is látható)

A legnagyobb magyarról

[...] „A gazdasági elmaradottság, a napóleoni háborúk után a mezőgazdasági árak összeomlása okozta sebezhetőség az egyre növekvő társadalmi feszültséggel együtt elgondolkodtatták a magyar nemesi osztály művelt tagjait: az írókat, a költőket és a politikusokat, akik megérezték, hogy tenni kell valamit. A XIX. század első felében ez a szükség irányította egy csoport kiemelkedő ember tevékenységét, közülük Széchenyi István, Kossuth Lajos és Deák Ferenc nevének kell megemlíteni. Ők a reformkor idején hazájuk történelmének fényes lapjait írták. [...]

Széchenyi István gróf 1791-ben született Magyarország egyik legkiemelkedőbb mágnás családjából. Rövid, de kiváló katonai pályafutás után lelkes utazó lett, erős és értelmes kíváncsiság hajtotta, hogy megismerje más országok működését is. Angliai látogatásai nyomán mélyesen csodálta az angol politikai intézményeket, a társadalmi mobilitást és életmódot. Egyetértett Jeremy Benthammel abban, hogy a régi törvények és szokások, bármilyen tiszteletreméltóak is, elvetendőek, ha többé nem hasznosak: a holtak nem gyakorolhatnak zsarnokságot az élők felett. Nem volt demokrata, úgy vélte, hogy a földbirtokos osztályok folyamatos túlsúlya az egyetlen biztosítéka a nemzet fennmaradásának. Ugyanakkor szenvedélyesen hitt abban, hogy Magyarországon sürgető szükség van a fokozatos, konszenzuson alapuló társadalmi és gazdasági reformokra. Azzal érvelt, hogy a földbirtokos, éppúgy, mint a paraszt, annak a feudális rendszernek a rabja és áldozata, amely

még mindig Magyarországra nehezedett. Erőfeszítéseivel és három átütő erejű könyvével, amelyek közül a Hitel a legismertebb, igyekezett meggyőzni saját osztályát. A földbirtokosokat meg kell szabadítani az ősiség törvénye béklyóitól, amely megakadályozza, hogy hitelt kapjanak beruházásaikhoz, mert nem kínálhatják fel birtokukat biztosítékként. Széchenyi nemcsak az elméletek embere volt, hanem gyakorlati reformer is: hozzájárult a Magyar Tudományos Akadémia megalapításához és finanszírozásához, meghirdette a Budát és Pestet összekötő Lánchíd tervét, szorgalmazta Magyarországon a lótenyésztést és a lóversenyek bevezetését, és Pesten megalakította az első angol típusú klubot. Életére azonban gyakori depressziós időszakok vetettek árnyékot, ezek végül aláásták az egészségét, és 1860-ban öngyilkosságot követett el. Ennek ellenére teljes mértékben megérdemelte azt a kitüntetett jelzőt, amellyel a nála radikálisabb Kossuth Lajos, későbbi ellenfele illette, amikor a legnagyobb magyarnak nevezte őt: ez az elsőbbsége máig elvitathatatlan.”

(Magyar kiadás:
Officina 96 Kiadó, Budapest, 2009)